

FORME ALE RELAȚIILOR CU PUBLICUL LA MUZEUL DE ARTĂ AL R.S. ROMÂNIA

MARCELA SĂNDULESCU

Lecție cu proiecție de filme.

Muzeul de Artă al R.S. România ființează ca o instituție al cărei caracter social-cultural s-a dezvoltat treptat și s-a manifestat pregnant prin diversitatea și anvergura unor acțiuni menite să-l situeze printre factorii activi de influențare a formării omului contemporan. Credincios ideii de perfectibilitate a personalității umane în contextul social al zilelor noastre, Muzeul de Artă al R.S. România face neîntrerupte eforturi de concepție și de organizare necesare pentru îndeplinirea uneia din funcțiile cele mai recent recunoscute ale insti-

tuției muzeale moderne și anume aceea pedagogică.

Astfel, pentru o centralizare și o mai sensibilă eficiență, în ultimii 13 ani, latura educativă și de relații cu publicul a activității muzeale a fost concentrată în cadrul unei secții al cărei personal posedă calificarea și puterea de dăruire impuse de natura acestei munci complexe și delicate.

Tinind seama de categoriile noului public al muzeelor, această muncă se nuanțează din punct de vedere metodologic în funcție de

vizitatorii cărora li se adresază și care se pot încadra în trei mari diviziuni cuprinzând tineretul studios (elevi, studenți), publicul larg cu caracter oarecum fluctuant și publicul amator de artă, definit prinț-o mai mare stabilitate și din rindul căruia se pot selecționa « prietenii muzeului ».

★

În problema publicului din școli, rolul muzeului de artă, integrat sub acest aspect sistemului național de instruire a tinerei generații, constă în prezentarea colecțiilor sale cu ajutorul unor metode adaptate programei analitice școlare, metode care urmăresc în esență stimularea puterii de discernămînt și de apreciere estetică a operelor de artă de către tinerei de diferite vîrstă din școli generale, licee și institute de învățămînt superior.

Formele diverse ale acestei activități practicate în muzeul de artă variază de la vizitele îndrumate cu caracter general, la prezentările tematice în sălile muzeului, de la expozițiile volante de fotoreproduceri itinere din școli, la susținerea unor expuneri în cadrul orelor de dirigenție. Experiența ultimilor trei ani ne-a dovedit însă că, dintre activitățile educative destinate elevilor, acelea care se situează pe o treaptă mai înaltă de realizare sub aspect teoretic, practic și organizatoric, sint lecțiile constituite în cicluri privind perioadele din arta românească și străină reprezentate în muzeu. Adoptînd punctul de vedere general acceptat astăzi asupra necesității formării cognitive prealabile a tinărului vizitator, colecțivul de specialitate al muzeului folosește în predarea lecțiilor metoda transmiterii unui minimum de cunoștințe de ordin istoric și teoretic menite să servească drept pregătire pentru înțelegerea plastică a operelor de artă analizate. Însăși expunerea acestora în galeriile muzeului înlesnește de altfel punerea în practică a metodelor enunțate mai sus, dat fiind faptul că principiul de grupare și de etalare a lucrărilor este cel cronologic și pe școli naționale, principiu al muzeografiei moderne, corespunzător funcției educative a instituției muzeale. Grupate în cicluri de prelegeri privind arta românească și arta străină reprezentate în muzeu, lecțiile noastre nu au pretенția de a elucida total procesul de înțelegere a operelor de artă plastică, dar avem credință că ele au constituit pentru tinerei auditori, în tot timpul celor trei ani în care s-au desfășurat, o contribuție la formarea gustului lor pentru înțelegerea unor elemente din care se compune frumosul plastic și modul de exprimare a acestuia pe diferențe trepte ale istoriei civilizației umane.

Numărul sporit de la an la an al elevilor participanți la lecții (de la 800 la 1 500), care au pășit pragul muzeului cel puțin de 10 ori în fiecare din ultimii trei ani, a confirmat atracția exercitată de viața muzeului și eficiența formelor activității educative utilizate pînă astăzi. Printre beneficiarii acestora pot fi soco-

ti de asemenea și cei peste 2 500 elevi din șase orașe din țară (Reșița, Bîrlad și Rimnicu Vilcea în anul școlar 1968–69 și Miercurea Ciuc, Focșani și Turnu Severin în anul școlar 1969–70), în fața cărora îndrumătorii muzeului de artă au ținut anual cîte șase prelegeri privind arta românească și străină reprezentate în muzeu.

Cele două cicluri de cîte 6 conferințe organize la sediul muzeului în timpul vacanțelor de vară pentru elevii lectoratului nostru au răspuns interesului manifestat de aceștia pentru cunoașterea mai analitică a operei unor mari personalități creațoare ale contemporanității artistice românești printre care C. Brâncuși, G. Petrașcu și Th. Pallady. O parte dintre prelegeri au fost legate de unele însemnate aniversări recomandate de UNESCO (Rembrandt, Courbet, Matisse), iar cele mai multe au fost completate cu explicații în fața operelor expuse în muzeu și cu proiecția unor filme adecvate.

Colaborarea recentă stabilită între sectorul de activități pedagogice al muzeului de artă și Institutul de psihologie al Academiei de științe sociale și politice va contribui în anii ce vin la consolidarea fundamentului științific al muncii de educație estetică a tineretului din școli generale și licee, determinind metodele cele mai adecvate scopului propus și creînd premisele înființării în sinul acestui sector al unui cabinet metodic cu un profil inedit încă în viața muzeelor de artă din țara noastră.

Întîlnirile elevilor cu artiști plastici și critici de artă prilejuite de unele expoziții – cum a fost de pildă aceea dedicată sărbătoririi centenarului nașterii lui Șt. Luchian – serile de poezie și muzică destinate tineretului – ca, de exemplu, aceea găzduită în expoziția închinată semicentenarului unirii Transilvaniei cu România – expozițiile de fotoreproduceri itinere din unele școli în legătură cu temele lecțiilor la care urmează să participe elevii întregesc tabloul unei activități educative intense desfășurate de colecțivul de îndrumători ai muzeului de artă, destinate atragerii elevilor și studenților în aria de influență spirituală a acestei instituții de cultură.

★

Publicul matur se bucură și el de atenția cuvenită fie atunci cînd pășește pragul muzeului pentru vizite îndrumate, fie în momentul în care, în afara acestuia, este totuși cuprins în forme diverse de inițiere în cunoașterea unor anumiți artiști români și străini (expoziții de fotoreproduceri, conferințe cu proiecții, simpozioane, seri de întrebări și răspunsuri, mesee rotunde etc.).

O formă a muncii educative destinată publicului adult și experimentată mai ales în ultimii ani este aceea a organizării de lectorate cu tematică sugerată de noi, desfășurate pe durata a cel puțin șase luni și ținute în cadrul muzeu-

ui, la sediul unor instituții și în unele case de cultură, forme care au înlocuit aproape complet pe aceea a prezentării sporadice de expunerii ocazionale. De astfel de lectorate au beneficiat printre alte instituții, în anii din urmă, Institutul de fizică, Institutul Cantacuzino, Institutul de geologie, Clubul sindicatelor sanitare, Casa Centrală a Armatei, Casele de cultură ale sectoarelor I, II și VII, cooperativele Tricotextil, Arta lemnului, Arta aplicată etc.

O preocupare a ultimilor trei ani, legată de cunoașterea mai temeinică a publicului muzeului nostru, o constituie sondajele făcute cu ajutorul a trei categorii de chestionare distribuite în cîteva etape vizitatorilor din sălile permanente și celor din expozițiile temporare. Alcătuite și prelucrate pentru moment în cadrul sectorului de activități educative, aceste chestionare furnizează date asupra naturii sociale a publicului muzeului de artă, asupra provenienței sale geografice, pregătirii intelectuale și genezei interesului său pentru instituția noastră. Completeate, aceste chestionare constituie un prețios material de studiu psihosociologic al publicului vizitator, urmărind găsirea unor soluții de diversificare a formelor de captare a interesului său față de muzeu.

În același scop, în luniile de vară ale ultimului an, serviciul de relații cu publicul al instituției noastre a experimentat, cu unele rezultate bune, o suita de vizite comentate, cu caracter tematic, în muzeu, în zile și la ore anumite, destinate publicului larg și precedate de o insistentă propagandă în presă. Repetată de opt ori în decursul a 30 de zile, această formulă educativă intens practicată în marile muzeu din lume, deși s-a experimentat în perioada de oarecare apatică a lunilor de concediu, a trezit interesul unui număr relativ important de amatori (circa 40 de persoane) de fiecare dată.

Printre practicile sale, destinate de data aceasta unui public avizat, format din muzeografi, artiști plastici, colecționari de opere de artă, actori, redactori la diferite publicații de specialitate și care s-au bucurat de succes, se cuvine a fi relevante în primul rînd serile artistice. Desfășurate în ambianța anumitor săli din expunerea permanentă (artă medievală și pictură modernă românească, sala Brâncuși, artă italiană din secolul XVII sau artă decorativă europeană de veacul XVIII) și în unele importante expoziții temporare ca N. Dărăscu, Șt. Luchian, P. Picasso, P. Klee etc., ele constituie manifestări complexe în care muzica, dansul și poezia vin să întregească imaginea generală despre o anumită epocă de dezvoltare a artelor. Acele manifestări de prestigiu ale lumii artelor noastre s-au dovedit totdeauna deosebit de bine apreciate de public și au avut ca rezultat un sprijin semnificativ al numărului de vizitatori ai

muzeului în perioada imediat următoare prezentării lor.

Un interes legat de profesiune îl conține de asemenea cercul de studii al muzeului de artă, cu un program variat de documentare și informație, sub forma unor comunicări, conferințe și proiecții de filme de scurt metraj despre arta românească și străină.

Din inițiativa cercului de studii al muzeului au avut astfel loc întîlniri cu personalități ca prof. Dr. Daniel Ruzo din Peru, autor al unor descoperiri legate de cultura Masma din America de Sud, cu D-na Madelaine Jarry, inspector la Mobilier National din Paris, cu D-na Agnès Geijer, vicepreședintă a Consiliului internațional de studiu al textililor vechi din Lyon și cu unii comisari de expoziții străine de artă plastică găzduite de muzeu, care, folosind un bogat material ilustrativ, au făcut utile și interesante comunicări în propria specialitate.

Pentru o mai mare varietate a surselor de informare oferite specialiștilor se recurge în mod curent și la prezentarea de filme de scurt metraj obținute prin Arhiva Națională de filme și prezentate de chiar autori lor.

Interesante, prin ineditul lor și prin proiecțarea ocazională de existență a unor expoziții cu aceeași temă, s-au dovedit a fi unele filme franceze tratînd despre arhitectura contemporană, pictura secolului XX, arta iraniană și arta neagră, un grupaj de filme japoneze și un altul de producții documentare din S.U.A., prin care specialiștii de muzeu au fost introdusi în problematica diversă a acestor impresionante culturi.

Frecvent sunt invitați la cercul de studii al muzeului de artă și specialiști din alte muzeu din capitală sau din alte instituții înrudite ca preocupare cum ar fi, de pildă, Casa de creație a UCECOM. În colaborare cu aceasta s-au realizat mai multe programe de proiecții cinematografice privind de pildă artizanatul în Japonia, istoricul artei tapiseriei, prezentările de modă în sălile Muzeului Luvru etc.

Programele de filme despre artă, grupate pe teme și precedate de substanțiale explicații completează de asemenea unele cursuri de perfecționare a conservatorilor din muzeele de artă și a profesorilor de desen din țară, ca și vizitele tematice efectuate în muzeul nostru de către cursanții Universității populare București.

Intrate cu bune rezultate și cu perspective de amplificare în tradițiile de lucru ale serviciului de relații cu publicul și activități educative din Muzeul de Artă al R.S. România, o serie de practici folosite pe scară mondială în marile muzeu ale lumii contemporane își aduc o contribuție din ce în ce mai prețioasă la creșterea calitativă a aportului acestor instituții muzeale în formarea profilului spiritual colectiv al noului său public.